

Familiens Trivsel.

Generelt.

Det er en stor beslutning at acceptere et job i udlandet, som indebærer at man flytter en hel familie i en årrække. Det er ikke blot jobtilbuddet, der skal være attraktivt, men også de muligheder foret godt liv, som det nye sted i øvrigt vil kunne give alle i familien.

Som omtalt i afsnittet om myndighedskontakt er det væsentligt at man allerede i forberedelsesfasen kan finde troværdig information, som skaber realistiske forventninger om både arbejdet og det nye sted.

Derudover vil det være nyttigt hvis det er muligt at tage ansvar for den ny tilværelse ved allerede fra udgangspunktet at kunne løse en række praktiske opgaver via elektronisk fjernkommunikation. Det kan være leje af bolig, skoleindmeldelse og tilmelding til børnepasning og lignende praktiske opgaver.

Ganske vist hjælper mange virksomheder i en vis udstrækning den ny medarbejder med en del praktiske opgaver, men for nogle vil det være ensbetydende med, at man ikke selv er den, der tager beslutningerne. Man er ikke selv herre over eget liv, og man risikerer at man ikke får bevæget sig udover en turisttilværelse i det ny land.

Alle de undersøgelser der er foretaget omkring udlændinge, der arbejder i Danmark, viser at en af de væsentlige årsager til manglende fastholdelse er at en eller flere i familien ikke trives. Det er derfor væsentligt at hele familien inddrages så tidligt som muligt, helst allerede i rekrutteringsforløbet. Det gælder både i sproglig og kulturel forberedelse, men også i hvilke aktiviteter hver person skal indgå i – hvor mange skal arbejde, hvor skal man gå i skole, hvilke fritidstilbud skal der tages imod, hvor skal man bo etc. etc.

Jo mere af dette familien inddrages i, jo mere kan man forberede en aktiv deltagelse i det lokale liv og at alle føler, at de trives i deres nye liv i Danmark – og dermed er muligheden for fastholdelse også øget. Dette kapitel giver bud på aktiviteter, der kan fremme dette på 3 kerneområder, og dermed bidrage til at sikre en aktiv tilværelse for udenlandske nytillflyttere.

Kapitlet er delt ind i 3 hovedområder:

1. Job til medfølgende partner
2. Når der følger børn med
3. Mødet med danskerne

Job til medfølgende partner.

For mange familier er det afgørende at begge parter har et selvstændigt job, så den medfølgende ægtefælle også kan vedligeholde og udvikle sine kompetencer. Dette inkluderer adgang til sproguddannelse og til at lære bredt om Danmark – samt til andre fritidsaktiviteter for både partner og børn, som kan være lige så afgørende for at blive som et job.

Jobcentrene har med den ny integrationslov fået til opgave også at være behjælpelig med at finde job til medfølgende partnere, hvis de anmoder om det og et beskæftigelsesrettet tilbud reelt giver dem mulighed for at komme i arbejde.

Denne opgave løser man i Guldborgsund med et tilbud, der omfatter:

- Hjælp til vurdering af medbragte uddannelser via Styrelsen til Vurdering af udenlandske uddannelser og Sundhedsstyrelsen
- Hjælp til analyse af svar fra Styrelserne
- Hjælp til udarbejdelse af CV
- Hjælp til decideret jobsøgning
- Rådgivning om valg af efteruddannelse, hvis nødvendigt
- Hjælp til at arrangere møder med vejledere på relevante uddannelsesinstitutioner dels i nærområdet, men også flere gange i København
- Deltagelse i trekantssamtaler med vejledere på relevante uddannelsesinstitutioner
- Etablering af praktikker i form af sprogpraktikker i relevante virksomheder

Denne aktive og temmelig håndholdte indsats har man gode erfaringer med i kommunen. På fire måneder er der udarbejdet 80 CV'er og ca. en fjerdedel er kommet i job.

WorkinDenmark centrene tilbyder medfølgende ægtefæller at indgå i deres ægtefællejobbørs. Denne lanceres som partnerlink, som virksomhederne tilmelder sig. Der er i november 2010 82 tilmeldte virksomheder. Det vil sige at ægtefæller til ansatte i disse virksomheder kan udarbejde et kort CV, som sendes ud til andre relevante virksomheder i netværket. Det er således en børs mellem tilmeldte virksomheder – ikke et åbent tilbud. Medfølgende ægtefæller kan selvfølgelig benytte sig af de øvrige åbne tilbud der tilbydes af centrene.

Mere lokalt stiller en række erhvervscentre sig til rådighed med en art jobformidling via lokale virksomhedsnetværk til medfølgende ægtefæller. Det kan gøres temmelig lavpraktisk som i dette eksempel fra Ringkøbing-Skjern:

Ægtefællejob

Vi vil gerne medvirke til, at der er et tilbud til ægtefællen, når der ansættes nye medarbejdere samt gøre det attraktivt for tilflyttere at tage arbejde i vort område. Alle virksomheder, organisationer og institutioner i Ringkøbing-Skjern kommune kan deltage, og det er gratis at være med. Erhvervscentret er sekretariat for ydelsen, og vi har valgt at bygge ydelsen op over et simpelt mailsystem, hvor alle deltagende virksomheder vil få en mail, når der er en person, som ønsker job. Her vil der være en kort beskrivelse af personen, og hvis man ønsker yderligere information,

kan man rette henvendelse til Erhvervscentret og få tilsendt det fulde CV på den pågældende person. Herefter har man selv den direkte kontakt.

Endelig skal det nævnes at det for nogle medfølgende ægtefæller ikke nødvendigvis er et lønnet fuldtidsjob der efterspørges. Det er mere det at kunne gøre nytte og foretage sig noget meningsfuldt.

Derfor kan hele fritids- og frivillighedssektoren også være med til at skabe aktivitet for medfølgende ægtefæller, så de har en identitet i kraft af andet og mere end at være ægtefællepåhæng – hvilket sjældent er befordrende for trivsel.

Når der følger børn med.

Når den udenlandske medarbejder flytter til Danmark og har børn med, er det væsentligt at der er nogle gode tilbud til dem afhængig af alder. Det er et væsentligt parameter for familiens trivsel at børnene falder godt til. Men mange udenlandske familier kender ikke nødvendigvis meget til de tilbud, det danske samfund har til børnefamilier.

Derfor har Vejle kommune udarbejdet en engelsksproget pjece som miniguide for børnefamilier. En række områder i den kommunale forvaltning er gået sammen om at give korte og præcise oplysninger, der tydeliggør, hvad kommunen kan tilbyde, og hvad familien selv skal foretage sig. Det drejer sig både om børn i førskolealderen, børn i den skolepligtige alder og endelig unge i ungdomsuddannelsesalderen. Pjecen er udarbejdet ud fra Vejles præmisser, men vil forholdsvis let kunne omsættes til forhold i andre kommuner.

Helt centralt for mange familier står skolemulighederne. Mange udenlandske eksperter kommer typisk på en tre- eller femårig kontrakt, hvorefter de planlægger enten at rejse tilbage til oprindelseslandet eller fortsætte i en anden international stilling. Det er vigtigt for disse udenlandske medarbejdere at der er skoletilbud, hvor medfølgende børn umiddelbart kan fortsætte uddannelsen i et andet land.

En velfungerende og anerkendt international skole er derfor et attraktivt trækplaster når udenlandske specialister med børn skal vurdere om og hvor de skal bosætte sig i Danmark.

De internationale skoler i Danmark er typisk placeret i de store byområder eller i en provinsby, hvor der traditionelt er en eller flere store virksomheder, der rekrutterer arbejdskraft fra udlandet.

Det indgår derfor i flere kommuners internationale strategi at der skal være et skoletilbud som følger internationalt anerkendte uddannelsessystemer, men samtidig er det urealistisk at alle større byer kan oprette en international skole med en fornuftig volumen.

Man kan derfor frygte en vis "kannibalisme" hvis ikke der lægges en koordinerende og overordnet strategi for, hvor det vil være fornuftigt at have internationale skoletilbud. Man kan så overveje at kompensere med forskellige transporttilbud – som det har været tilfældet i Odense en tid.

Ud over placeringen bør også dimensioneringen være en del af strategien. I de meget efterspurgte områder, hvor der er ventelister, bliver det internatio-

nale skoletilbud til noget meget eksklusivt, men manglen på pladser bliver samtidig en alvorlig hæmsko for at tiltrække og rekruttere veluddannet arbejdskraft, og derfor på sigt en bremse for fremtidig vækst. Selv om de internationale skoletilbud alle er i privatskoleregi, er både Odense og København eksempler på at kommunal interesse og velvillighed kan være med til at sætte skub i en positiv udvikling.

Selv med et større udbud af pladser på internationale skoler må man stadig forvente at der vil være børn, der skal have et skoletilbud i det danske skolesystem, selv om de ikke har dansk som modersmål. Dette tilbud bør være i regi af det offentlige skolesystem.

For de elever, der kommer ind i det danske skolesystem, gælder det om at lette overgangen fra eget modersmål til hurtig indlæring af dansk som nyt hovedsprog. Det drejer sig om hensigtsmæssig modtagelse og intensiv danskundervisning suppleret med støtte og forklaringer på eget sprog - såkaldt modersmålsunderstøttet undervisning. Dette har de fleste kommuner udarbejdet programmer for - selv om det stadig er en kan - frem for en skalopgave for kommunen.

For de elever der midlertidigt kommer i det danske skolesystem, vil det ud over intensiv danskundervisning være hensigtsmæssigt at der findes mulighed for at tage hele eller dele af fag på et andet hovedsprog. Det kan være en enkelt skole i kommunen som udbyder et internationalt spor, hvor målene er de samme som for andre elever, men hvor sproget, der benyttes, kan skifte. Det vil formentlig også være attraktivt for nogle danske elever.

For elever der kommer hertil i en sen teenagealder bør der være særlige tilbud rettet mod en kommende ungdomsuddannelse. På baggrund af den unges uddannelsesbaggrund skal kommunen tilbyde et vejlednings- og uddannelsesforløb, der kvalificerer dem til deltagelse i en dansk ungdomsuddannelse udbudt på et hovedsprog. De skal have afsluttende prøver og afgangsbeviser, men det kan være for eksempel ungdomsskolen, der står for denne uddannelse. Det er dog ønskeligt at man finder uddannelsesstilbud der ikke væsentligt forsinker den unge i sin uddannelse.

Endelig bør der være ekstra opmærksomhed på at tilbyde deltagelse i fritidsaktiviteter for børn, dels af hensyn til børnene, men også fordi disse aktiviteter kan spille en væsentlig rolle i integration og fastholdelse af hele familien.

Det svære møde med danskerne.

I stort set alle undersøgelser om udlændinges oplevelser i forbindelse med ophold i Danmark peges der på at det opleves som meget svært at få kontakt med danskerne. Der kan være mange årsager til dette, men det er uden tvivl også kulturbestemt. Danskerne opleves ikke som åbne og inkluderende, men har en omgangskreds som i høj grad er baseret på netværk og fælles kredse, der ofte har bestået i mange år. Der skal lidt ekstra benarbejde til at finde døren ind i et sådant fællesskab. I projektet welcometo.dk har nogle af de medvirkende set på, hvordan de kan være behjælpelige med at finde disse veje.

I Roskilde har man faciliteret at der på en lokal café holdes en månedlig international komsammen. Kommunen gør lidt ekstra ud af at annoncere mødet, og sender særlige invitationer ud til virksomheder med udenlandske ansatte og til interesserede danskere. Desuden prøver de at sætte et tema for hvert møde, således at der også bliver noget konkret at mødes om. Men det vigtigste er faktisk at få mulighed for at udveksle ideer og erfaringer på en afslappet og frivillig måde i et regi, der er helt privat.

Erfaringer fra projektet viser at det er vigtigt for at få mødet mellem danskere og udlændinge til at lykkes ved at man har noget fælles at mødes om – en interesse, et formål eller lignende. Når det sker, så bliver mødet ligeværdigt og man mødes ikke fordi det er "synd" for den ene eller den anden part. Derfor spiller foreningslivet og hele det frivillige område en væsentlig rolle for at få nyankomne udlændinge integreret i lokalsamfundet.

Foreningsliv og "tilflytterguide"

Men man skal være opmærksom på at udlændingene ikke nødvendigvis har kendskab til den form for foreningsliv, som er velkendt for alle danskere. Det gælder både i sportslige, kulturelle og andre interessesammenhænge. Derfor har man i Ringkøbing-Skjern lavet et tilbud til de danske borgere om at blive "tilflytterguides", som kan personliggøre hjælpen til at øge udenlandske tilflytteres muligheder for at få netværk i lokalsamfundet.

Også i København er man opmærksom på foreningernes betydning for trivsel og fastholdelse, og på seneste velkomstarrangement på rådhuset var der suppleret med en stor foreningsbazar, hvor mange lokale foreninger fik mulighed for at præsentere sig for nytillflyttede udlændinge.

Netportal-tilbud

Projektet har også været med i udformningen af netportaltilbuddet letsmeetin.dk, som er et onlinetilbud til alle danskere og udlændinge, som mener at de kan få udbytte af at mødes med udenlandsk eller dansk person/familie over en eller flere interesser. Ideen er at man kan oprette en profil, hvor man både fortæller kort om sig selv, interesser samt hvad man leder efter. Man kan så selv orientere sig blandt profilerne og se, om man synes, der er mulige matchpersoner, hvor man så kan sætte et møde i stand helt efter eget hoved. Tilbuddet er rent redskabsorienteret og er ment som et selvbetjenings supplement til at få mødet mellem udlænding og dansker sat i værk. Se nærmere på www.letsmeetin.dk

Biblioteker

I øvrigt er bibliotekerne ved i stigende grad at tilbyde sig som mødested for nyankomne udlændinge og danskere, blandt andet i projektet "Newcomer", som har samarbejdet tæt med welcometo.dk. Bibliotekerne har mange styrkeområder i denne sammenhæng, dels er de stærke og har kulturel formidling som formålsområde, dels opleves de af alle som neutrale og seriøse formidlere af information og viden. De opleves ikke som en kommunal institution, og kommunerne kan derfor med fordel lægge en række aktiviteter rettet mod udlændinge over i bibliotekets regi. Her vil den enkelte opleve sig som kunde, der tilvælger deltagelse, hvor man i erhvervs- eller borgerservice måske mere ser sig som en klient, der bliver bedt om at deltage. Hermed ikke sagt at det fra tilbuddets side er tænkt sådan, men der er en fare for, at det af den udenlandske borger opleves sådan, måske på baggrund af erfaringer fra eget land.

Blandede netværk

For at begå sig i det danske samfund er det vigtigt, at man er del af flere netværk, idet det hjælper på mange områder, både med at finde beskæftigelse, dyrke interesser og dele viden. Der er også rigtig mange netværk for udlændinge i mere eller mindre privat regi. Disse netværk er uden tvivl med til at gøre indgangen i det danske samfund lettere, idet man kan få værdifuld viden fra ligesindede, som har prøvet det samme som en selv. Men hvis netværksdeltagerne er begrænset til at være udlændinge, kan det også være med til at fastholde udlændinge i rollen som dem udefra, og dermed hindre reel deltagelse i det lokale samfundsliv.

Det er derfor væsentligt at disse netværk enten inviterer danskere med indenfor, (men det kan være svært for danskerne at se formålet med det), eller at de opfordrer deltagerne til også at søge andre netværksformer end de direkte expatrettede, hvis de gerne vil gøre en indsats for at blive mere inkluderet i den danske dagligdag.

Fremtidige fokusområder.

Med baggrund i ovenstående ser projektet især følgende fremtidige fokusområder:

- Der findes en stor mængde engelsksproget materiale i elektronisk form på en række hjemmesider, som beskriver det danske system, men næsten intet som giver systemforståelse. Hvordan begår man sig i systemet, hvad er det normale, hvordan fungerer det i praksis? Alt det som er en del af danskerens bagage, fordi man er opvokset i landet, men som en udenlandsk tilflytter selvfølgelig ikke har erfaring for. Hvis vi kan udvide vores systembeskrivelser til at gå et spadestik dybere, og omtale vilkår og praksishandlinger, skrevet med den udefrakommende som modtager, så vil mange misforståelser kunne ryddes af vejen.
- Det kunne være gavnligt med en national strategi for et internationalt sammenhængende uddannelsestilbud, der korresponderer med uddannelser i andre lande, og som i vid udstrækning sikrer anerkendelse af kompetencer på tværs af uddannelsessystemer. Herunder hører også størst mulig fleksibilitet i de offentlige tilbud både hvad angår undervisningssprog og tilrettelæggelse. Hvis en 16-årig velbegavet polak kommer hertil og gerne vil tage en offentlig gymnasieuddannelse, så er det ikke godt nok at tilbuddet først er 3 års dansk sprogundervisning på en ungdomsskole, hvorefter vedkommende kan gå i gymnasiet og være 3 år ældre end sine klassekammerater.
- Fritidstilbud skal synliggøres for udlændinge. Forenings- og klubtilbud kendes ikke nødvendigvis på samme måde som i Danmark i andre lande. Der skal derfor både forklares ide, kultur og konkret tilbud på fremmedsprog, og så skal klubberne være parate til at modtage nye medlemmer, som ikke endnu kan dansk. En målrettet offensiv indsats her kan være meget gavnlig for integration og trivsel i lokalområdet.

3 gode råd.

Som opsummering er her 3 gode råd:

Side 7

Udover at åbne arbejdsmarkedet for medfølgende partner

- Tydeliggør at foreninger er for alle, og at det er her man gennem deltagelse i aktiviteter kan lære danskere og dansk kultur at kende. Dette indebærer både at man får informeret nytilflytterne om tilbuddene, men også at man gearer foreningerne til at tage imod de udenlandske nytilflyttere.
- Når hele familien er aktiv, er chancen for trivsel væsentligt større. Hvilken form for aktivitet er naturligvis forskellig fra familie til familie, men aktiviteterne kan både være i forbindelse med job, uddannelse og fritid.
- Målret information til modtageren. Vi informerer ud fra en dansk selvforståelse, hvilket indebærer at der er meget som ikke forstås. Involver gerne en udlænding i den sproglige udformning af informationen. Pågældende vil kunne pege på andre behov end en indfødt dansker vil være opmærksom på, og dermed er der større chance for at nå målgruppen.